

Faktaark

om Europæisk konkurrencepolitik

EU samarbejdet bygger grundlæggende på ideer om fri konkurrence og eet indre marked, hvor varer og tjenesteydelse kan bevæge sig frit. Ideen er, at det vil give borgere og virksomheder i EU de bedste varer til den laveste pris – og dermed føre til forøget velstand. For at visionen om eet indre marked kan blive til virkelighed, er det nødvendigt at sikre en fri konkurrence på det europæiske marked.

Europæisk konkurrencepolitik er baseret på de lovgivningsmæssige rammer, som Fællesskabet har fastsat i traktaten. Det drejer sig om art. 81- 90. Hertil kommer de regler, der findes i Rådets forordning om kontrol med fusioner og virksomhedsoverdragelser. Tilsammen koncentrerer konkurrencepolitikken sig om fire store aktionsområder:

1. bekæmpelse af konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominans
2. fusionskontrol
3. liberalisering af monopoliserede sektorer
4. kontrol med statsstøtte

For de problemer, der relaterer sig til det europæiske marked for medicinalprodukter, er det især EU's indsats for at bekæmpe konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominans, der er afgørende. Det skyldes bl.a., at medicinmarkedet er specielt, fordi det er domineret af nogle store spillere, der af gode grunde har patent på at fremstille de enkelte produkter.

Bekæmpelse af konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominans

De fælles regler om bekæmpelse af konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominans findes i fællesskabstraktatens artikel 81 og 82.

Artikel 81 indeholder et **forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler** m.v., mens artikel 82 indeholder **et forbud mod misbrug af en dominerende stilling**.

Det mest velkendte eksempel på konkurrencebegrænsende aftaler er prisaftalerne eller de famøse karteller. Andre aftaler har til formål eller følge at fastsætte nye betingelser for markedets funktion – fx at fastsætte kvoter for produktion eller tilførelse af varer. Begge typer af aftaler er forbudt i Det Europæiske Fællesskab, fordi de er konkurrencefordrejende og har skadelige virkninger for de forskellige aktører på markedet – herunder forbrugerne, der risikerer højere markedspriser.

Artikel 81:

Alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, er uforenelige med fællesmarkedet og forbudt, navnlig sådanne, som består i:

- a) direkte eller indirekte fastsættelse af købs- eller salgspriser eller af andre forretningsbetingelser,
- b) begrænsning af eller kontrol med produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
- c) opdeling af markeder eller forsyningskilder,
- d) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen,
- e) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

2. De aftaler eller vedtagelser, som er forbudt i medfør af denne artikel, har ingen retsvirkning.

3. Bestemmelserne i stk. 1 kan dog erklæres uanvendelige på:

- enhver aftale eller kategori af aftaler mellem virksomheder,
 - enhver vedtagelse eller kategori af vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, og
 - enhver samordnet praksis eller kategori deraf,
- som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling, samtidig med at de sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved, og uden at der:
- a) pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål;
 - b) gives disse virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

Effektive virksomheder drives med henblik på erobring af markeder i en sådan grad, at de kan blive næsten enerådende. Det er der ikke i sig selv noget forkert i. Men hvis virksomhederne benytter sig af deres magt til at kvæle konkurrencen, er der tale om konkurrenceskadelig virksomhed. Det er misbruget af den dominerende stilling der er forbudt i Fællesskabsretten. Et misbrug resulterer i højere markedspriser, et begrænset udvalg af varer og tjenesteydelser og i urimelige handelsbetingelser.

Artikel 82

En eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf er uforenelig med fællesmarkedet og forbudt i den udstrækning, samhandelen mellem medlemsstater herved kan påvirkes.

Misbrug kan især bestå i:

- a) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser.
- b) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
- c) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen,
- d) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Håndhævelse

Konkurrencereglerne håndhæves af Kommissionen på baggrund af bestemmelserne i "Rådets forordning nr. 17", der blev vedtaget i 1962. Forordningen giver Kommissionen omfattende undersøgelsesbeføjelser og handlingsmuligheder, dog under tilsyn af EU's to domstole, Retten i Første Instans og EF-domstolen.

Hvis Kommissionen konstaterer, at konkurrencereglerne er overtrådt, har den bemyndigelse til at pålægge de deltagende virksomheder at bringe overtrædelserne til ophør og under visse omstændigheder pålægge dem bøder